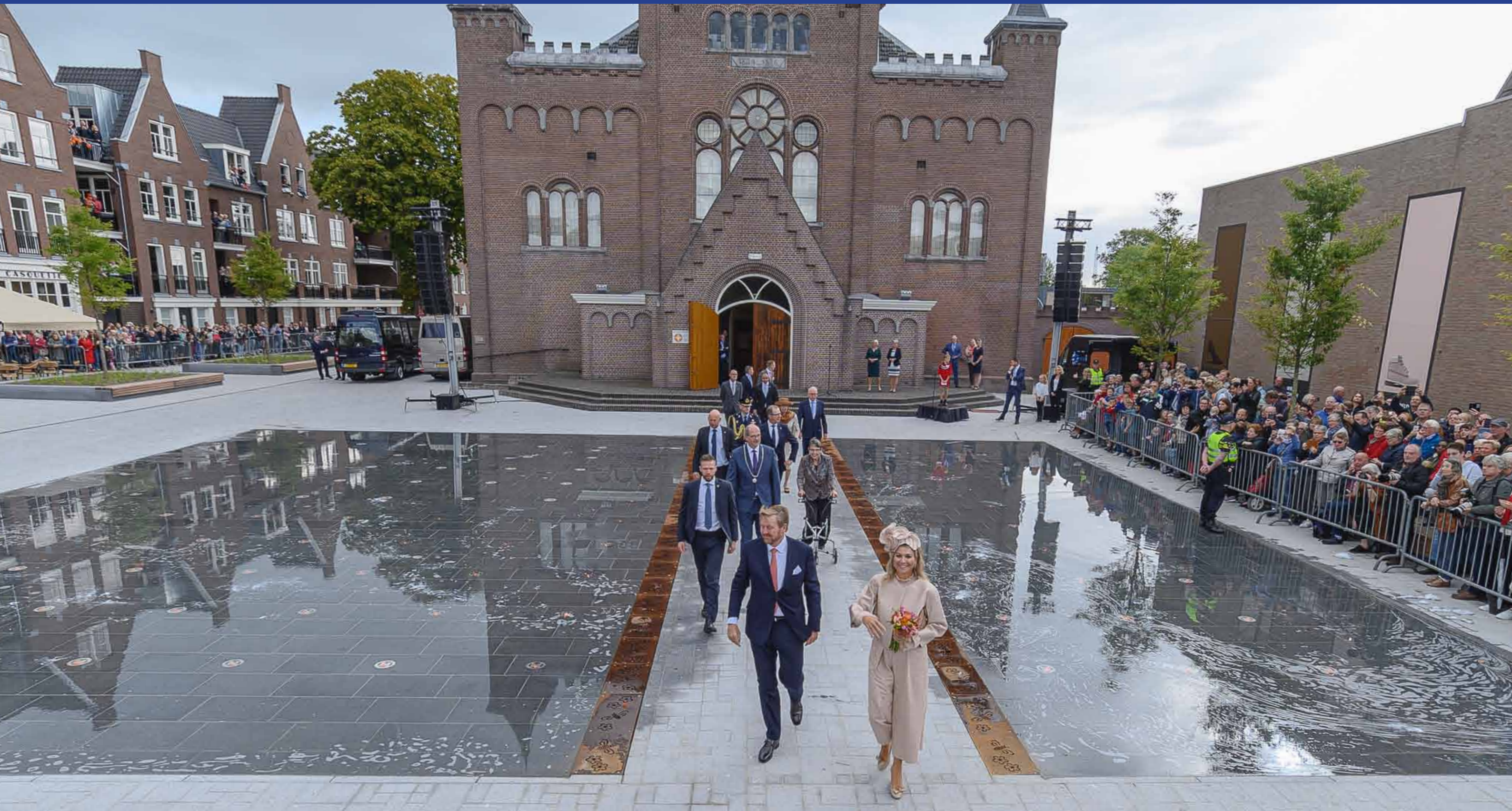

Kerkplein - Hoogeveen

Een Nieuw Plein voor Hoogeveen

De gemeente wilde van het Kerkplein een aantrekkelijk en kindvriendelijk evenementenplein maken. Daartoe is het plein vergroot, zijn er nieuwe functies aan het plein toegevoegd en is er een spiegelvijver met fontein op

het Kerkplein en sfeervolle verlichting aangebracht. Redscape bedacht het idee om vijvers te realiseren op de footprints van de twee gebouwen die daar ooit hebben gestaan. Ze markeren de plek de twee panden hebben gestaan, gescheiden

door een smal pad tussen de vijvers. Het Kerkplein moest het hoogtepunt van de straat vormen en ook als 'selfie plek' kunnen functioneren.

Kerkplein bij werkbezoek Koninklijk Paar

AANLEIDING - een vitaal stadscentrum

In het centrum van Hogeveen is de historie nog voelbaar. Het laat zich lezen als een soort openluchtmuseum van de Drentse ontginning die in de negentiende eeuw plaatvond Het kanaal dat werd gebruikt om het turf af te voeren naar de plek waar het verkocht kon worden is na de demping uitgegroeid tot de huidige Hoofdstraat. Dé winkelstraat van Hogeveen. Deze straat ondergaat momenteel een ingrijpende verbouwing. Niet alleen in de wijze waarop gewinkeld wordt, maar vooral in sfeer en uitstraling.

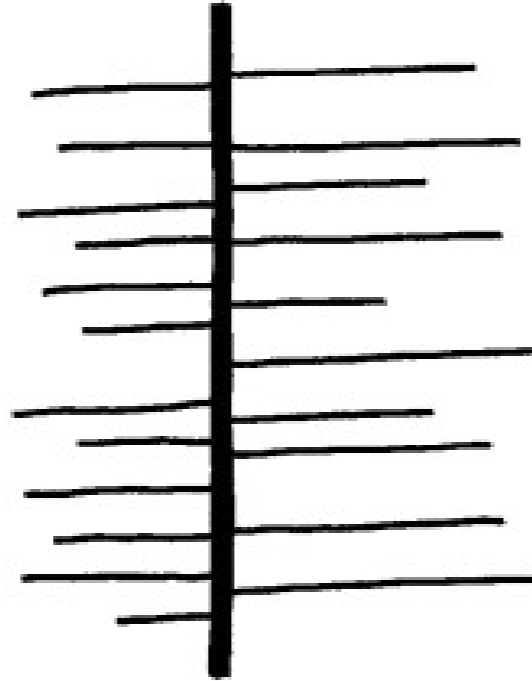
Hogeveen wil vitaal en aantrekkelijk blijven. Hogeveen is een gemeente in het zuiden van de provincie Drenthe en telt elf kernen met in totaal bijna 56.000 inwoners. Hogeveen dankt haar ontstaan aan het ontginnen van het veen. Aan het einde van de negentiende eeuw werd deze turfwinning minder belangrijk. De landbouw, veeteelt en de industrie werden belangrijker. De oorspronkelijke kanalen die voor het vervoer van de turf gebruikt werden zijn na de Tweede Wereldoorlog gedempt. Dat geldt ook voor het kanaal dat door de Hoofdstraat liep.

Hogeveen is een plaats met veel stedelijke voorzieningen en een uitgebreid winkelaanbod. Door verandering van de retailwereld, waarbij de consument zoekt naar meer beleving en vermaak, en de toename van online winkelen en een veranderend winkelgedrag ontstond er meer leegstand in het centrum. Samen met de wens om de kwaliteit van het centrum te verbeteren was dat de aanleiding om de ontwikkelingsvisie uit 2008 drie jaar geleden te actualiseren.

De conclusie was dat het centrum moet compacter, sfeervoller en levendiger worden om vitaal te kunnen blijven in de toekomst.

De Hoofdstraat

De Hoofdstraat is door haar langgerektheid en breedte karakteristiek. Het is dé winkelstraat van Hogeveen. In 1995 is in de Hoofdstraat door kunstenaar Karin Daan een bijzonder object aangebracht: het waterkunstwerk De Cascade. Dit is een 250 meter lang bassin waar het water meanderend doorheen stroomt. Het is het langste kunstwerk van Europa.

Hoofdstructuur Hogeveen - Ribbenstructuur

1904 : De kerk is aan de achterkant van de Hoofdstraat gebouwd

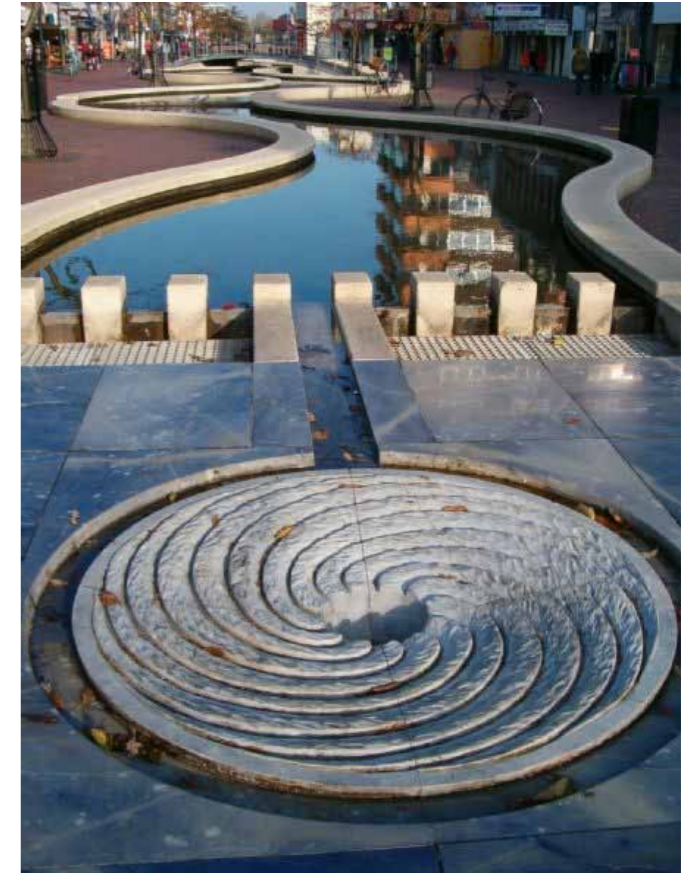
na 1960 : Een van de gebouwen voor de kerk wordt gesloopt om een klein plein te creëren

Het tweede gebouw voor de kerk is gesloopt.

Boven: De Hoofdvaart vroeger (nu de Hoofdstraat).

Waterkunstwerk Karin Daan (1995)

DE VRAAG - meer sfeer en beleving

De Hoofdstraat is de ruimtelijke drager van het centrum. Het is een lange straat met een breedte van 30 meter. Centraal in deze straat is het verblijfsgebied gerealiseerd, met aan weerszijden daarvan winkels. Alle wegen en stegen die gericht zijn op de Hoofdstraat staan op deze straat. Dit leidt tot de kenmerkende 'ribbenstructuur'.

Op een aantal momenten zijn pleinen of bijzondere plekken aan deze Hoofdstraat gesitueerd. Dit zijn vaak plekken waar zich bijzondere gebouwen bevinden of bijzondere voorzieningen, de parels van Hoogeveen.

Aan de noordzijde wordt bij het theater en de culturele voorzieningen gewerkt aan het Tamboerplein.

Aan de zuidzijde, op de historische kruising waar Hoogeveen is ontstaan is Het Kruis inmiddels aangepakt.

Het derde plein is het Kerkplein. Het plein waar de ontwerppoging zich op heeft toegespitst. Een plein dat vroeger verscholen lag achter panden aan de Hoofdstraat. Een plein dat door de jaren heen geleidelijk groter en aantrekkelijker wordt. Het moet een bijzondere plek worden waar mensen graag naar terugkeren.

De Hoofdstraat

Bij de ontwikkeling van het Kerkplein heeft het Centrummanagement Hoogeveen ook een stem gehad, vertelt bestuurslid Heinri Schonewille. 'Het was hard nodig dat de binnenstad werd aangepakt, want dat was alweer 23 jaar geleden. Vroeger was het meer functioneel winkelen, nu gaat het meer om vermaak en genieten. Hoogeveen miste eigenlijk body, een eyecatcher, iets waardoor mensen naar Hoogeveen komen. Een unique sellingpoint hadden we niet. In Hoogeveen is de afgelopen 40, 50 jaar veel gebouwd en we hebben geen oude binnenstad met oude gebouwen.'

Het Kerkplein

Het Kerkplein ligt voor de Hoofdstraatkerk die dateert uit 1904 (oorspronkelijk de Oosterkerk, gebouwd in opdracht van de Afscheidenen en Dolerenden, later de Gereformeerde Kerk). Het was de opgave om van dit plein het centrale punt aan de Hoofdstraat voor evenementen en terrassen te maken.

Schonewille: 'In het begin van deze eeuw heeft architect Ashok Bhalotra in een structuurvisie aangegeven dat de kerk een van de "pareltjes" is van Hoogeveen. De gemeente heeft daarom besloten om het Kerkplein het centrum van Hoogeveen te maken. Het moest ook een verblijfsfunctie krijgen.'

1860-1930

Het kanaal

1972

Gedempte kanaal

1990

Ontwerp OD25, Cascade

2004/2008

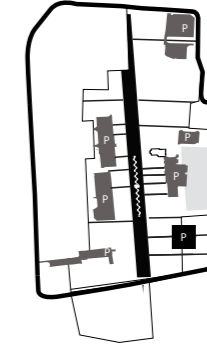
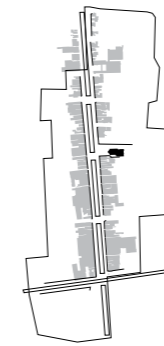
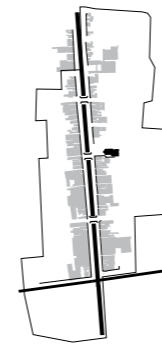

De centrumruit, de Kaap, parkeren en stegen

2008/2017

Zonering Hoofdstraat openbare ruimte

Ontwikkeling van de Hoofdstraat in de tijd (bron: Masterplan 2018)

DE OPLOSSING - een dynamisch stadsplein

De gemeente Hoogeveen heeft een masterplan voor de openbare ruimte gemaakt en de ideeën voor de herinrichting van de Hoofdstraat en het Kerkplein vastgelegd. Dit proces heeft de gemeente Hoogeveen in samenwerking gedaan met REDscape Landscape & Urbanism. Met het masterplan is voortgeborduurd op ideeën uit de structuurvisie en de bijzondere veenkoloniale identiteit van de voormalige turfstad.

De Hoofdstraat

'De Hoofdstraat moest aantrekkelijker worden voor het winkelend publiek. Er was meer ruimte nodig voor jonge gezinnen met kinderen. Daarnaast moest het voor de wekelijkse markt gebruikt worden. Het was de bedoeling om de jonge ouders vast te houden', zegt Kees Hofstee, stedenbouwkundige bij de gemeente Hoogeveen. Dat was een grote uitdaging want de Hoofdstraat is ongeveer een kilometer lang en dertig meter breed. Kenmerkend voor de Hoogeveense binnenstad is de ribbenstructuur die wordt gevormd door de vele stegen (ribben) die haaks op de Hoofdstraat staan. Via de ribben wordt de Hoofdstraat verbonden met de daarachter liggende parken, woongebieden en parkeerpleinen. De ribbenstructuur vormt een herinnering aan de veenkoloniale verkaveling met het kanaal. De langgerekte karakteristiek en de historische context zijn bij de herinrichting behouden gebleven in de opbouw van het straatprofiel.

Kerkplein

Het Kerkplein moest een belangrijke plek in de Hoofdstraat worden voor evenementen en verblijf. Het plein is aan de noordzijde vergroot om ruimte te creëren voor de vele functies die hier bij elkaar komen. Het plein ligt voor de Hoofdstraatkerk uit 1904 (oorspronkelijk de Oosterkerk, gebouwd in opdracht van de Afscheidenen en Dolerenden, later de Gereformeerde Kerk). De opgave was om van het plein een belangrijke centrale verblijfsplek te maken in de Hoofdstraat.

'De gemeente wilde van het Kerkplein ook een kindvriendelijk evenementenplein maken', zegt Kees Hofstee. Daarvoor bedacht REDscape het concept om hier een spiegelvijver met fontein te realiseren. De footprint van twee gebouwen die daar ooit hebben gestaan zouden daarbij gebruikt kunnen worden als inspiratie. De vijver zou volgens REDscape kunnen bestaan uit een tweetal vlakken die de plek markeren waar vroeger twee panden hebben gestaan, gescheiden door een smalle (turf)steeg, een "pad" tussen de vijvers. De ontwerppoging was dat de vijver het hoogtepunt van de straat moest gaan vormen.

structuur openbare ruimte centrum (bron: Masterplan 2018)

spiegelpaviljoen op het Kerkplein (bron: LODEWIJK BALJON landschapsarchitecten)

Artist impression Kerkplein (bron: REDscape)

1e schets Kerkplein (bron: REDscape)

Waterkunstwerk met Spiegelvijver, Spiegelkraan en Praambanken

LODEWIJK BALJON landschapsarchitecten heeft het ontwerp voor Kerkplein en het waterkunstwerk gemaakt. Ze hebben daarbij de spiegelvijver op een krachtige manier verankerd aan de Hoofdstraat met de zogenaamde 'spiegelkraan'. Dit is een luifel die het Kerkplein krachtig markeert aan de lange ontginningslijn, de Hoofdstraat.

Deze spiegelkraan, waarvan de vorm geïnspireerd is op een historische walkraan zoals die vroeger aan de vaart stonden, geeft het plein een nieuwe oriëntatie en relatie met de Hoofdstraat.

Onder de luifel is een ontmoetingsplek ontstaan. Hier zijn loungebanken geplaatst. Ook deze banken verwijzen naar het cultureel erfgoed van Hogeveen. Ze zijn geënt op de historische praam die hier vroeger door de vaart voer.

Met de spiegelkraan en de banken wordt de spiegelvijver op een krachtige wijze verankerd aan de Hoofdstraat. In het plafond van de kraan zijn de prachtige weerspiegelingen van de vijverpartij en de kerk zichtbaar. De spiegelkraan nodigt uit tot interactie tussen bezoeker, Hoofdstraat en Kerk.

De door Rots Maatwerk aangelegde spiegelvijver heeft een fonteinvlak van circa 340 vierkante meter dat bestaat uit Chinees natuursteen. De vijver is voorzien van 100 spuiters van RGBW-ledspots; een kwart daarvan is nog extra uitgerust met een nevelvoorziening. Er zijn 5 Rots-jets

(bloemspuiters) die een hoogte van 5 meter bereiken en elk zijn aangelicht met 3 RGBW-spots. 18 boogspuiters, aangelicht met RGBW-spots, vormen een 'erehaag' over het pad tussen de twee fonteinvlakken. De sturing van het systeem wordt gevoed door een bewegingscamera die de intensiteit van het spuiten bepaalt. Het omliggende vlak is uitgevoerd in Portugees natuursteen door aannemer Roelofs.

Momenteel wordt gewerkt aan de instelling en inregeling van de scenario's voor de sfeerverlichting in relatie tot de fontein. Een verlichting waarbij verschillende scenario's afgespeeld kunnen worden. Petra Hulst heeft daarvoor het ontwerp verzorgd.

De verlichting van de omgeving, de kerk en de fontein zijn in samenhang ontworpen. Dit leidt tot een sfeervol avondbeeld.

Heinri Schonewille: 'Het is een heel lang traject geweest. Maar de mensen zijn enthousiast over hoe het geworden is met onder meer de nieuwe bloembakken en de terrassen. Wij horen heel veel mensen die hier komen, zeggen dat het heerlijk winkelen is in Hogeveen. De Hoofdstraat is eigenlijk een lange en brede winkelpromenade. Het is overzichtelijk en je kunt, hoewel het een lange straat is, toch een rondje lopen. Je loopt richting De Cascade en vandaaruit loop je aan de andere kant van de Hoofdstraat weer terug. Het centrum van Hogeveen heeft echt een boost gekregen.'

Zowel overdag als 's avonds een aantrekkelijk plein (bron: LODEWIJK BALJON landschapsarchitecten)

Spiegelkraan verbindt Hoofdstraat en Kerkplein (bron: LODEWIJK BALJON landschapsarchitecten)

Praam als referentie voor straatmeubilair (bron: LODEWIJK BALJON landschapsarchitecten)

Historische walkraan als referentie spiegelkraan (bron: LODEWIJK BALJON landschapsarchitecten)

Nieuwe woningbouw met terrassen aan Kerkplein door Friso Woudstra architecten

Spiegelkraan met weerspiegelingen in het water (bron: LODEWIJK BALJON landschapsarchitecten)

Aan dit project hebben meegewerkt:

ontwerp: REDscape landscape&Urbanism
Lodewijk Baljon Landschapsarchitecten
Friso Woudstra architecten
Gemeente Hoogeveen
realisatie: Roelofs Groep
Signify
Rots Maatwerk
Van Triest

